

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกับเจ้าหน้าที่อื่น
เพื่อให้ร่วมรับผิด กรณีศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เจ้าหน้าที่
ผู้กระทำละเมิดรับผิดเต็มจำนวนแล้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ได้มีหนังสือ ที่ บร ๗๓๔๐๑/๔๒๕ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ สรุปความได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ตรวจสอบพบมีการทุจริตยักยอกเงินสดเป็นเหตุให้เงินขาดบัญชี ก่อให้เกิดความเสียหายคิดเป็นเงิน ๖๑๔,๙๑๓.๙๖ บาท (หกแสนหนึ่งหมื่นสี่พันเก้าร้อยสิบสามบาทเก้าสิบหกสตางค์) องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่จึงได้ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิด โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดชุดดังกล่าวได้พิจารณาเสนอความเห็นต่อนายกององค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ และนายกององค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ได้วินิจฉัยสั่งการและส่งสำนวนการสอบสวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบซึ่งกรมบัญชีกลางโดยได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังแจ้งผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดกรณีดังกล่าวแล้ว นายกององค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่จึงได้วินิจฉัยสั่งการให้ปฏิบัติตามความเห็นของกรมบัญชีกลางที่เห็นว่า นายวัชรบูรณ์ หรือรักแท้ บริบูรณ์ พนักงานส่วนตำบลตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง (เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ๔) มีหน้าที่รับเงินรายได้ประเภทค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมอากรฆ่าสัตว์ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใช้เสียงและอื่น ๆ แต่ไม่นำเงินเข้าบัญชีเงินฝากขององค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ กลับนำเงินของทางราชการดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ส่วนตน พฤติการณ์เป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจำนวน ๖๑๔,๙๑๓.๙๖ บาท (หกแสนหนึ่งหมื่นสี่พันเก้าร้อยสิบสามบาทเก้าสิบหกสตางค์) และองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ได้ออกคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ ที่ ๑๖/๒๕๕๐ เรื่อง ให้ชำระค่าสินไหมทดแทน ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐

ต่อมานายวัชรบูรณ์ฯ ผู้กระทำความผิดซึ่งได้หลบหนีออกนอกพื้นที่ได้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจหินเหล็กไฟจับกุมตัวเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓ และเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการสอบสวนและส่งสำนวนการสอบสวนให้อัยการดำเนินการฟ้องคดีแทนองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ ซึ่งขณะนี้อยู่ในการดำเนินคดีของศาลอาญาชั้นต้น องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ จึงขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณา ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เมื่อศาลอาญามีคำพิพากษาให้นายวัชรบูรณ์ หรือรักแท้ บริบูรณ์ ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าเสียหายเต็มตามจำนวนแล้ว คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่แต่งตั้งขึ้นสามารถสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาบุคคลอื่นให้ร่วมรับผิดชอบในมูลละเมิดเพิ่มเติมได้หรือไม่

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่แต่งตั้งขึ้นจะต้องรอคำพิพากษาศาลถึงที่สุดในการณื่อดังกล่าว เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่และการดำเนินการทางวินัยกับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือไม่

ประเด็นที่สาม กรณีไม่ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดขององค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่เป็นการกระทำที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย และศาลปกครองไม่ได้กล่าวถึงว่าการกระทำขององค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่เป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ หากองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่มีคำสั่งให้นายสนองฯ รับผิดชอบใช้ร่วมด้วยกับกรณีดังกล่าว และนายสนองฯ นำข้อพิพาทดังกล่าวฟ้องคดีต่อศาลปกครองอีกครั้งจะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่แพคดีได้อีกครั้งหรือไม่ เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หนังสือสั่งการอันเป็นมูลเหตุให้ศาลปกครองยกฟ้องคดีอีกครั้ง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ได้ตรวจสอบพบการทุจริตยักยอกเงินสดเป็นเหตุให้มีเงินขาดบัญชี จึงได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้น และได้รายงานผลการสอบสวนไปยังกรมบัญชีกลางกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยกรมบัญชีกลางได้พิจารณาแล้วมีความเห็นปรากฏตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๐๖.๓/๐๔๖๘๘ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๙ ดังนี้

๑.๑ นายวัชรบูรณ์ บริบูรณ์ พนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง (เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ๔) มีหน้าที่รับเงินรายได้ประเภทค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมอากรฆ่าสัตว์ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใช้เสียงและอื่นๆ แต่ไม่นำเงินเข้าบัญชีเงินฝากขององค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ กลับนำเงินของทางราชการดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว พฤติการณ์เป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายจำนวน ๖๑๔,๙๑๓.๙๖ บาท (หกแสนหนึ่งหมื่นสี่พันเก้าร้อยสิบสามบาทเก้าสิบหกสตางค์) และองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ได้ออกคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ ที่ ๑๖/๒๕๕๐

เรื่อง ให้ชำระค่าสินไหมทดแทน ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ เรียกให้นายวัชรบูรณ์ฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

๑.๒ นายสนอง ศรีบุญ นายองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำการโดยประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายคิดเป็นเงินจำนวน ๓๔๕,๗๑๐.๘๘ บาท และองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ได้ออกคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ ที่ ๑๕/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ เรียกให้นายสนองฯ ชำระค่าสินไหมทดแทน

๑.๓ บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นายไพฑูรย์ ปะโมหนัง (รองนายองค์การบริหารส่วนตำบล) นายสรกฤษ ภิรมุขสา (หัวหน้าส่วนโยธา ในฐานะคณะกรรมการตรวจสอบเงินประจำวัน) นายสมคิด การุณยากร (ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล) ถือว่าได้กระทำการประมาทเลินเล่อ แต่ยังไม่ถึงขั้นร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน และนายชาติ ศรีตะวัน นายองค์การบริหารส่วนตำบลคนใหม่ซึ่งได้มาปฏิบัติหน้าที่แทนนายสนองฯ เป็นเวลาเพียงเดือนเศษ ไม่ปรากฏว่าได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

๒. นายสนองฯ ได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองนครราชสีมาและศาลปกครองนครราชสีมา ได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ เพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ที่ ๑๕/๒๕๕๐ เรื่อง ให้ชำระค่าสินไหมทดแทน ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ ที่เรียกให้นายสนองฯ ชำระค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรมอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. กรณีของนายวัชรบูรณ์ฯ เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ได้ออกคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ ที่ ๑๖/๒๕๕๐ เรื่อง ให้ชำระค่าสินไหมทดแทน ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ เรียกให้นายวัชรบูรณ์ฯ ชำระค่าสินไหมทดแทนแล้ว นายวัชรบูรณ์ฯ ได้หลบหนีไปเมื่อจับกุมได้แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ส่งสำนวนให้อัยการดำเนินการฟ้องคดีอาญาและมีคำขอท้ายฟ้องให้นายวัชรบูรณ์ฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๖๑๔,๑๐๗.๔๓ บาท เพิ่มจำนวนความเสียหายตามที่ได้ตรวจสอบโดยละเอียดอีกครั้ง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ ศาลจังหวัดบุรีรัมย์มีคำพิพากษาในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๘๓๔/๒๕๕๓ ให้จำคุกนายวัชรบูรณ์ฯ ๕๐ ปี และให้นายวัชรบูรณ์ฯ ชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวตามคำขอท้ายฟ้อง

๔. หลังจากที่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์มีคำพิพากษาในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๘๓๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ ให้จำคุกนายวัชรบูรณ์ฯ ๕๐ ปี และให้นายวัชรบูรณ์ฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๖๑๔,๑๐๗.๔๓ บาท ตามคำขอท้ายฟ้องแล้ว นายวัชรบูรณ์ฯ ยังไม่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ และไม่มีการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลจังหวัดบุรีรัมย์แต่ประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า การที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐจะออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒^๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ นั้น ย่อมต้องมีการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ได้ข้อยุติเสียก่อน ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงเพิ่มเติมปรากฏว่า ศาลจังหวัดบุรีรัมย์มีคำพิพากษาในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๓๘๓๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ ให้จำคุกนายวัชรบูรณ์ฯ ๕๐ ปี และให้นายวัชรบูรณ์ฯ ชดใช้เงินจำนวน ๖๑๔,๑๐๗.๔๓ บาท ตามคำขอท้ายฟ้อง จึงต้องแยกพิจารณาเป็นสองกรณี ดังนี้

กรณีที่หนึ่ง หากองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหายแล้ว ย่อมไม่มีกรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจะต้องสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาผู้รับผิดชอบเพิ่มเติมแต่อย่างใด

กรณีที่สอง หากองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใหญ่ได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนบางส่วนหรือยังไม่ได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดสามารถสอบข้อเท็จจริงเพื่อหาเจ้าหน้าที่ผู้ร่วมรับผิดชอบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เคยให้ความเห็นไว้แล้วในเรื่องเสรีจที่ ๘๕๐/๒๕๔๒^๒

ประเด็นที่สอง เห็นว่า คำพิพากษาทั้งในคดีอาญาและคดีแพ่งย่อมมีผลผูกพันเฉพาะคู่ความในคดีเท่านั้นตามมาตรา ๑๕^๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เมื่อข้อเท็จจริง

^๑ มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

^๒ บันทึก เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีมีการยกยอกเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะสุ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๓๐๓ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๓ มาตรา ๑๕ วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายนี้มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

^๔ มาตรา ๑๔๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกา และ

ปรากฏว่า คู่ความในคดีอาญาของศาลจังหวัดบุรีรัมย์ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลชุมใหญ่ โจอ๊ก และนายวัชรบุรณฯ จำเลย เท่านั้น ไม่มีข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่อื่นแต่ประการใด ดังนั้น คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย จึงสามารถสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้ และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นต่อไปได้โดยไม่ต้องรอให้ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดเสียก่อน

ประเด็นที่สาม เห็นว่า กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลชุมใหญ่ไม่ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดเป็นการกระทำที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะมีผลอย่างไรต่อไปนั้นย่อมอยู่ในดุลพินิจและการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทย และการที่นายสนองฯ ฟ้องคดีต่อศาลปกครองและองค์การบริหารส่วนตำบลชุมใหญ่จะแพ้คดีอีกครั้งหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับรูปคดีและการวินิจฉัยของศาลปกครอง ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงไม่จำเป็นต้องให้ความเห็นในประเด็นนี้

(ลงชื่อ) อัคร จารุงจินดา

(นายอัคร จารุงจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๕๓

การพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง นับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข กลับหรืองดเสีย ถ้าหากมี